

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
Agnes Nordwall
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Remiss av förslag till förordning om nettonollindustrin – Net Zero Industry Act (KN2023/02708)

Sammanfattning SSAB yttrande

- EU:s Green Deal Industrial Plan liksom förslag till förordning om nettonollindustrin – Net Zero Industry Act behöver, likt *En ny industristrategi för EU*, grundas i ett värdekedjersperspektiv för att säkerställa en framgångsrik och konkurrenskraftig europeisk industripolitik och för att nå våra klimatmål.
- Förslag till förordning om nettonollindustrin har en positiv ansats för att öka energiproduktionen i EU. Det fokus som finns i förslag till förordning borde klargöras, då förslaget som ligger inte tar grepp om värdekedjor eller helhetsgrepp om industrins omställning. Förslaget från kommissionen är snävare än tillämpningsområdet i Inflation Reduction Act (IRA).
- Tillämpningsområdet i förslaget till förordning om nettonollindustrin inkluderar inte de olika teknologierna som är relevanta för fossilfri ståltillverkning. I den mån förslaget inte förändras i linje med ovan nämnt bör förordning om nettonollindustrin breddas; antingen genom att bredda omfattningen från enskilda teknologier till värdekedjor där även inputmaterial för de utpekade teknologierna ingår, i syfte att möjliggöra tillgång till snabbare och förenklade tillståndsprocesser ("one stop shop", skarpa tidsgränser och prioriterad status) till hela värdekedjan *eller* inkludera en nionde kategori för teknologier som baseras på fossilfri energi och skapar betydande utsläppsminskningar.
 - Skälen för detta är bl.a. att stål inte enbart är nödvändigt för att realisera ett klimatneutralt samhälle utan även en förutsättning för alla de teknologier som pekas ut i förslaget till förordning om nettonollindustrin. Enligt beräkningar från Eurofer krävs mer än 74mton stål enbart för att bygga ut den nödvändiga förnybara energiproduktionen inom EU.¹
- Konkurrenskraft byggs inte via statsstöd. Den inre marknads funktion måste säkerställas. För lika villkor på inre marknaden bör större andel av befintliga EU-medel allokteras till fonder för omställning genom forskning, utveckling och uppskalning istället för att statsstöd hänvisas till respektive medlemslands budget. Möjligheter till att ge statsstöd bör främst fokusera på forskning, utveckling och uppskalning av fossilfria tekniker och processer.

¹ [An EU industrial policy providing a strong business case for green investment in Europe \(eurofer.eu\)](https://eurofer.eu)

- En grön konkurrenskraftsagenda behövs där nödvändiga förutsättningar för omställningen ges, särskilt fokus behövs på snabba och effektiva tillståndsprocesser för att bygga ut fossilfri kraftproduktion, elnät och miljötillstånd för ändrade och nya verksamheter.
- Utbyggnad av elnät bör omfattas av förslaget även om det inte är koppling direkt till utpekade teknologier, då tillgång till fossilfri energi är grundläggande för industrins omställning.
- Regeringens kommande klimathandlingsplan måste fokusera på åtgärder som skapar förutsättningar för omställning av befintliga verksamheter, som därmed bidrar till att reducera koldioxidutsläpp.
- Fasta tidsgränser och en regel om automatiskt godkännande ger incitament för snabbare processer, men kan vara problematiskt där resurser allokeras till icke genomförbara projekt.

SSABs omställning

SSAB har redan levererat det första fossilfria stålet till kund och ser en stor efterfrågan från marknaden. Vår målsättning är att erbjuda kommersiella volymer år 2026. Samtidigt planerar SSAB för att ställa om det nordiska produktionssystemet till omkring år 2030 och står beredda att investera över 50 miljarder kronor i Norden. Omställningen innebär att gå från järnmalmspellets och kolbaserad reduktion i masugn till att använda vätgasreducerad järnsvamp och skrot i elektriska ljusbågsugnar för produktion av fossilfritt stål. Två nya stålverk, ett i Luleå och ett i Brahestad, ska även byggas.

Som en referens kan nämnas att SSABs tillståndsprocess för omställning till fossilfri stålproduktion i Brahestad, Finland, har prioriterats på Regionförvaltningsverket (AVI) och erhållit förtur. Det innebär att tillståndsansökan kan behandlas snabbare. Prioriterade ansökningar är till exempel industriprojekt baserade på förnybar energi eller elektrifiering som ersätter användningen av fossila bränslen eller råvaror. Tiden för handläggning av en ny tillståndsansökan hos Regionförvaltningsverket är ett år från handläggning till beslut. Genom omställningen av SSABs nordiska produktionssystem kan utsläppen minska med mer än 8 miljoner ton faktiska utsläpp i Norden. Det motsvarar 10 procent av de totala utsläppen i Sverige och 7 procent av utsläppen i Finland.

En grundförutsättning för SSABs omställning är tilldelning av elkapacitet och nya kraftledningar till våra produktionsorter. SSABs omställning i Sverige kräver ytterligare 2,6TWh el och ytterligare ca 5TWh för framställning av fossilfri järnsvamp i HYBRITs demonstrationsanläggning. Även om Sveriges framtida behov kräver ökad elproduktion är SSABs behov betydligt mindre än vad Sverige exporterade förra året och innebär en stor energieffektivisering hos SSAB jämfört med i dag.

För att möjliggöra SSABs omställning behövs miljötillstånd, el och även koncessionstillstånd för kraftledningar. Kopplat till detta är behovet av vetskap och förutsägbarhet avgörande, d.v.s. när tillgång till el kommer att finnas. Utan det kan inga investeringsbeslut tas. Tilldelning av elkapacitet sker i dag av Svenska Kraftnät via regionnätsägarna på basis av en kölista med en först-till-kvarn princip. Det är ett system utan transparens eller krav på mognadsgrad eller samhällsnytta. Dagens system gör det också möjligt för aktörer att strategiskt överboka effekt men även ställa sig i kö hos olika regionnätsägare för att säkra tilldelning innan beslut om lokalisering av projekt. Situationen i sin helhet skapar inlåsnings effekter som blockerar andra verksamheter och deras möjlighet till omställning. El är en knapp resurs och möjlighet till strategisk överbokning som blockerar riskerar såväl investeringar, omställning, konkurrenskraft och förmågan för samhället i stort att möta klimatmålen. SSAB anser att denna kö-princip skyndsamt behöver moderniseras med hänsyn till samhällsnytta, projektens mognad och möjligheten till stegvis fördelning av effekt efter verksamhetens successivt ökade effektbehov. Generellt behövs även fortsatta satsningar på forskning och utveckling för omställningen, tillgång till rätt kompetens samt lika villkor på EU:s inre marknad.

EU:s industripolitik

SSAB ser försiktigt positivt på EU kommissionens förslag som omfattas av *Green Deal Industrial Plan* för att skapa bättre förutsättningar för den gröna omställningen. Däremot riskerar den beslutade förlängningen av tillfälliga kris- och omställningsramen att skapa ojämna förhållanden för industrins omställning inom EU. Under den tillfälliga krisramen hade det fram till 2022 godkänts statsstöd omfattande 672 miljarder EUR. Av det statsstöd

som godkänts har Tyskland anmält 54 procent och Frankrike 24 procent.² Sverige bör därför aktivt bevaka vilka projekt som erhåller statsstöd inom EU.

Den gröna omställningen sker globalt i en allt mer accelererad takt. Tillgång till globalt konkurrenskraftig fossilfri energi är en strategiskt viktig fråga för svensk och europeisk industri. Fossilfri energi är en förutsättning för omställningen. Därför är förslaget till förordning om nettonollindustrin viktigt. Dock är omställningen inte en ensidig fråga om kraftproduktion och tillverkning av teknologier för kraftproduktion, utan om förutsättningar att ställa om värdekedjor, industriprocesser och möjliggöra tillstånd för verksamheter som kan leverera avsevärda faktiska utsläppsminskningar.

Förslag till förordning om nettonollindustrin

I förslaget till förordning om nettonollindustrin fokuserar kommissionen på teknologier för energiproduktion. Det är ett positivt fokus då det finns behov av utbyggd energiproduktion för att genomföra industrins omställning. I sammanhanget är det däremot viktigt att belysa att omställningen av industrin är bredare än enbart en fråga om energi. Sverige har ett förnybart och fossilfritt energisystem och ny produktion tränger inte undan utsläpp från energisystemet i Sverige.

Även om en utbyggd kraftproduktion behövs bör istället omställningen fokusera på de sektorer som i dag skapar stora utsläpp eller i andrahand omfatta värdekedjor nödvändiga för produktion av utpekade teknologier. Att EU kommissionen föreslår särlösningar för utpekade teknologier är ett avsteg från tidigare industripolitik med sikte på värdekedjor och industriekosystem som kommissionen lanserade i och med *En ny industristrategi för EU*. SSAB anser att en lyckad industripolitik måste ta utgångspunkt i värdekedjor. Avsteget från värdekedjor innebär att insatsvaror som stål som är avgörande för teknologier som ingår i förslaget till förordning om nettonollindustrin som t.ex. tillverkning av elektrolysörer och vindkraftverk inte omfattas av bland annat föreslagna regelverk för snabbare tillståndsprocesser. Det mest avgörande för industrin omställning är en snabb utbyggnad av elnät och överföringskapacitet, dessa planerings-, tillstånds-, och beslutsprocesser måste genomföras snabbt för att säkra elektrifieringen. Därför bör utbyggnad av elnät omfattas även om det inte är koppling direkt till utpekade teknologier.

Stål har ett brett användningsområde som insatsvara i teknologier för energiproduktion. Förslaget till förordning om nettonollindustrin omfattar nettonollteknologier och varje teknologi kräver tillgång till stål som avgörande insatsvara för tillverkning, något som inte tydligt framkommer i kommissionens förslag. Stål är avgörande för att genomföra en grön omställning och för ökad produktion av energi genom nyetablering av kraftproduktion. Som exempel kräver varje ny megawatt av solenergi mellan 35-45 ton stål och vindkraft mellan 120-180 ton stål. Enbart sett till mål inom *Förnybartdirektivet (RED III)* samt *REPowerEU* och prognosticerad utveckling av förnybar energi motsvarar detta en ökad efterfrågan om 74 miljoner ton stål.³

Mot denna bakgrund anser SSAB att stålets betydelse som avgörande material tydligt bör framgå i förordning om nettonollindustrin. Stål bör ingå antingen som:

- **bredda omfattning för att omfatta avgörande insatsvaror inom värdekedjan, baserade på fossilfri energi som t.ex. värdekedjan för fossilfri ståltillverkning för netto-nollteknologier, samt erkänna betydelsen av järnmalm och stål för tillverkning av netto-nollteknologier vilket säkrar tillgång till insatsvaror för producenter av utpekade netto-nollteknologier,**

eller genom att införa

- **en nionde kategori av nettonollteknologier som inkluderar genombrottsteknologier med störst effekt på klimatet, som t.ex. tillverkning av fossilfritt stål.**

Med en nionde teknologi eller en breddad definition som tar hänsyn till värdekedjors omställning menar SSAB att det finns flera positiva delar i förslaget, framförallt gällande "one stop shops", prioriterade projekt och tidsgränser

² Brev från EVP Vestager till ministrar 13 januari 2022

³ [An EU industrial policy providing a strong business case for green investment in Europe \(eurofer.eu\)](https://ec.europa.eu/eurofer/)

för tillståndsprocesser, som bättre skulle kunna nyttjas. Det motsvarar även bättre omfattningen av USA:s *Inflation Reduction Act* som är inriktat på teknologiernas förmåga att reducera utsläppet för att utpeka vissa teknologier.

SSAB vill lyfta vikten av att hantera förslagen i förordning om nettonollindustrin i förhållande till andra EU-direktiv som berör industriell verksamhet och som fortsatt är tillämpliga. Det rör främst *Ecodesign for Sustainable Products Regulation (ESPR)* för etablering av standard för near zero emission-stål för att öka dess användning men även *Industriutsläppsdirektivet (IED)* och *Rättsakten om kritiska råvaror (CRM Act)*.

Kommentarer om artiklar i förslag till förordning om nettonollindustrin

SSAB ser i grunden positivt på flera av dessa förslag, framförallt gällande utveckling av tillståndsprocesser och ser behov av dem för industrins omställning i Sverige och EU, även om det råder viss otydlighet om förslagets innehåll och påverkan.

Flera förslag bör i Sverige implementeras för all tillståndspliktig verksamhet för en generellt effektivare tillståndsprocess. Det rör framförallt "one stop shops", tidsgränser och prioriterad status av projekt. Detta är förslag som avsevärt kan effektivisera tillståndsprocesser t.ex. genom att staten företräds av en (1) aktör vilket bl.a. förenklar kommunikation och förutsebarhet. SSAB anser även att det bör införas en förhandsgranskning om en ansökan är komplett för att gå vidare till domstolsprövning.

SSAB vill påpeka risker med tidsgränser där processen per automatik fortlöper med automatiskt godkännande som kan möjliggöra att resurser som behövs för andra processer kan tilldelas icke genomförbara projekt (Artikel 13). Det finns även en risk för att ansökningar nekas i ökad omfattning i de fall myndigheter inte hinner genomföra en heltäckande handläggning av ansökan. För att motverka en sådan utveckling krävs att i tidigt skede säkerställa att ansökningar rör genomförbara projekt och att myndigheter får tillräckliga resurser för handläggning.

Sverige med dess geografi och med Europas enda urfolk har även särskilda förutsättningar för tillståndsprocesser vilket förslaget till förordning om nettonollindustrin inte tar hänsyn till, detta gäller framförallt Artikel 7 och 12, även om tidsgränser för de separata stegen i processen är positivt. Vidare bör förslaget uppmuntra till en tidig och bred dialog för samråd som kan skapa ökad acceptans för omställningsprojekt, vilket är avgörande för omställningens legitimitet och genomförande.

Det är positivt att vara förutseende vad gäller planeringen (Artikel 8) något som kan skapa ökat transparens om potentiella utvecklingsplaner och projekt. De föreslagna regulatoriska sandlådor (Artikel 28) kan vara en möjliggörare för nya innovativa projekt när omställningen även kräver systemskifte i hur myndigheter arbetar och hur lagstiftning utarbetas och tolkas. SSAB vill lyfta behovet av parallella processer istället för sekventiella samt en nära och lösningorienterad dialog mellan berörda parter.

Varje medlemsland ska ta hänsyn till förordning om nettonollindustrin i utformningen av nationella energi- och klimathandlingsplaner (Artikel 30). Då omställningen av industrin är bredare än en fråga om energiproduktion finns risk att nationella resurser och handlingsplaner prioriteras till nyetablering av energiproduktion snarare än omställningen av befintliga verksamheter med stora utsläpp. Detta kräver en utökning av omfattningen (Artikel 3) för att upprätthålla takten i omställningen.

Att möjliggöra snabbare tillstånd för viktiga industriprojekt är en viktig beståndsdel i att säkra EU:s konkurrenskraft och bör ses i ljuset av de stora skattesubventioner som erbjuds i USA. Dock riskerar den snäva definitionen och fokus på nettonollteknologier leda till försämrade omställningskraft i europeisk och svensk industri då resurser leds bort från till exempel processindustrin och projekt som ska minska dess utsläpp.

Vidare indikerar en analys från kommissionens tjänstemän att behovet av investeringar för att nå mål i förslag till förordning om nettonollindustrin är runt 92 miljarder EUR under perioden 2023-2030, varav offentlig finansiering behöver uppgå till mellan 16-18 miljarder EUR.⁴ Enligt analysen finns tillgång till gemensamma EU-medel inom långtidsbudgeten och möjligheten till finansiering har ökat. Det konstateras likväl att EU-budgeten inte har

⁴ SWD_2023_68_F1_STAFF_WORKING_PAPER_EN_V4_P1_2629849.PDF (europa.eu) s1-2

tillräckliga möjligheter för att stödja målen och säkerställa lika villkor mellan medlemsländer sett till behovet av offentlig finansiering.⁵ SSAB ser inte ett statsstödsrace som en långsiktig lösning, men dessa stora statsstöd i andra medlemsländer kan påverka svenska företags investeringsbeslut. EU bör istället fokusera på generella lösningar för snabbare tillståndprocesser och fortsatt fokusera på fonder för offentliga stöd till forskning, utveckling och uppskalning.

Vi står till förfogande för att svara på eventuella frågor.

Med vänliga hälsningar,

Erik Pedersen
Governmental Relations Manager
erik.pedersen@ssab.com

⁵ [SWD_2023_68_F1_STAFF_WORKING_PAPER_EN_V4_P1_2629849.PDF \(europa.eu\)](#) s3